

Opmerkingen over het determineeren van mollusken, door
Dr.F.P. Koumans.

Bij het determineeren trachten wij van een mollusk, die wij in handen gekregen hebben, de naam te weten te komen. Het blijft altijd gevaarlijk werk om dit te doen, zonder meer, dan door het vergelijken met afbeeldingen. Meer gebruikelijk is het daarom, om aan de hand van determinatie tabellente trachten de familie, het geslacht en de soort te bepalen. Het gebruik van deze determinatie tabellen geeft echter wel eens moeilijkheden, doordat er kenmerken in opgenomen zijn, die niet gemakkelijk, of niet waargenomen kunnen worden. In het bijzonder denk ik hier aan anatomische kenmerken van het dier. Deze kenmerken zijn vaak van groote waarde voor de systematiek, doch kunnen slechts worden nagegaan door ontleding van het dier zelf. Vaak bezit men slechts de schaal of schelp, zonder de oorspronkelijke bewoner te kennen; doch al heeft men het dier en de schelp samen, dan is men toch meestal niet in de gelegenheid anatomische kenmerken waar te nemen, die dikwijls een microscopisch onderzoek vergen van eenige orgaancomplexen. Meestal zal men dus moeten trachten om, zonder van deze kenmerken gebruik te maken, toch op de juiste groep terecht te komen, en meestal gelukt dit danook wel, vooral als men al eenigszins in de soorten georiënteerd is. Vaak zal echter noodzakelijk zijn om bij de soortsbepaling gebruik te maken van een vrij sterke vergroting ($\pm 100\times$) om structuurkenmerken van de opperhuid te kunnen

waarnemen, kenmerken, die in sommige groepen uitsluitend geven, waar andere kenmerken falen. Nu moet men niet denken, dat het determineren steeds vlot tot het gewenschte resultaat zal voeren.

Afgezien van enkele groepen, die zeer lastig zijn (b.v. de geslachten *Hyalinia*, *Pisidium* enz.) zal het wel voorkomen, dat de toestand van het te determineeren object niet toelaat, dat met juistheid de naam gevonden kan worden. Slechts gave, volwassen schelpen geven de grootste zekerheid, dat men slagen zal.

Zijn de schelpen afgesleten, dan zal het determineeren hierdoor bemoeilijkt worden. Zeer lastig is ook het determineeren van schelpen van jonge dieren. Deze hebben vaak kenmerken, die bij de volwassen schelp niet voorkomen. De jonge schelpen b.v. van onze *Cepaea* soorten zijn voorzien van een duidelijke navel, terwijl de volwassen schelpen ongenaveld zijn. Weet men dit niet, dan komt men in totaal verkeerde richting uit, als men een jonge *Cepaea* in handen heeft. Een jonge *Orcula doliolum* lijkt op 't eerste gezicht veel op *Acanthinula aculeata* enz. enz.

Bij de Gastropoden kan men meestal aan het geringe aantal windingen wel nagaan, dat men wellicht een jong dier in handen heeft, terwijl ook de grootte der windingen hierbij een aanwijzing kan zijn. Bij de Lamellibranchiata is dit echter niet altijd gemakkelijk. Van belang is daarom te trachten om de gevonden mollusk te vergelijken, of te doen vergelijken met gedetermineerde exemplaren van de soort, waartoe men meent, dat de mollusk behoort. Vooropgesteld, dat de exemplaren goed gedetermineerd zijn, zal dit een goede controle zijn, of de determinatie goed geweest is.

Tevens zal men goed doen om, indien men er toe in de gelegenheid is, series aan te leggen van schelpen vanaf het jongste stadium tot volwassen toe. Dit zal de soortsbepaling zeker vergemakkelijken.